

2^e Berap 2018

Raad 30 oktober 2018

Gemeente Helmond

Opzet 2^e Berap 2018

- Peildatum budgettair 1 augustus 2018
- Ontwikkelingen tot 1 oktober 2018
- Selectie highlights
- Inzicht kengetallen organisatie

Per programma:

- Verkeerslichtenmodel
- Kengetallen (indien van toepassing)

Totale organisatie:

- Personele kengetallen
- Totaaloverzicht onvoorzien
- Totaaloverzicht mutaties begrotingssaldo

Opzet verkeerslichtenmodel

- Selectie uit de resultaten en bestuurlijke kalender van de Programmabegroting
- Resultaten die niet worden genoemd verlopen volgens planning
- Majeure ontwikkelingen / overige resultaten
- Risico's / Knelpunten

Als volgt geordend:

GROEN

- Resultaten die conform doelstelling worden of zijn behaald
- Majeure ontwikkelingen die positief verlopen

ORANJE

- Resultaten die (in beperkte mate) kunnen afwijken van doelstellingen
- Majeure ontwikkelingen die risico's / onzekerheden met zich meedragen

ROOD

- Resultaten die niet worden of zijn behaald
- Majeure ontwikkelingen die negatief verlopen

2^e Berap 2018

Programma 1: Veiligheid en handhaving

GROEN

- **Veiligheidsmonitor 2017**
 - Feitelijke criminaliteit in Helmond afgenomen (minder delicten).
 - Veiligheidsgevoel op hetzelfde niveau gebleven.
- **Getrapte opbouw Informatie Knooppunt Helmond (op termijn Peelland)**
 - Doelstelling Informatie Knooppunt Helmond: het analyseren en interpreteren op een gestructureerde manier van gemeentelijke gegevens.
 - Resultaat: ondersteuning van interventies op gebied van: openbare orde en veiligheid, voorkomen van misbruik van middelen en bescherming van de (bestuurlijke) integriteit.
- **Masterplan integrale veiligheid 2019-2022 in afrondingsfase (raad november 2018)**
 - Start (in 2017) met voorbereiding op programmaperiode 2019-2022 door uitwerking van veiligheidsanalyse over 2015-2018 samen met inwoners, experts en interne en externe partners. De Raad heeft de volgende drie prioriteiten vastgesteld: 1. Veilige en leefbare wijken en buurten 2. Problematische jeugd en jeugdgroepen 3. Ondernijning.

Programma 1: Veiligheid en handhaving

ROOD

- **GenX**
 - Indicatie van (voorlopige) externe onderzoekskosten bedraagt momenteel € 300.000.

Programma 1: Nadere toelichting

ROOD

- **GenX**

- Eind 2017 werden we geconfronteerd met hoge concentraties GenX op bepaalde plaatsen in en rond Helmond. Het ligt in de verwachting dat GenX binnenkort wordt opgenomen in de lijst van zogenoemde 'Zeer Zorgwekkende Stoffen'. Naar aanleiding van het aantreffen van de hoge concentraties GenX is een ambtelijk kernteam geformeerd en is er vanuit dit team, in nauw overleg met de betrokken bestuurders (burgemeester en wethouders Milieu en Handhaving), handhavend opgetreden jegens het bronbedrijf alsmede zijn er een groot aantal activiteiten ondernomen die deze problematiek vraagt. Aan het kernteam wordt deelgenomen door verschillende ambtenaren van verschillende afdelingen wiens inzet vanwege hun specialiteit/professie gewenst is. Dit vraagt dan ook inzet waar niet in is voorzien qua planning en prioritering. De raming van externe onderzoekskosten GenX bedraagt momenteel al € 218.000. De verwachting is dat dit bedrag niet toereikend zal zijn. Er is naar verwachting nog meer onderzoek nodig en mogelijk moet er ook nog gesaneerd worden. De onderzoekskosten kunnen oplopen tot circa € 300.000. De uur kosten van de ODZOB worden separaat geregistreerd door de ODZOB.

Programma 2: Werk en Inkomen

Onderwerp	Juli 2018	Toelichting
Aantal WW-uitkeringen	1.686	Daling van 556 t.o.v. 07-2017 (2242)
Aantal personen < 27 jaar met WW	121	Daling van 41 t.o.v. 07-2017 (162)
Percentage WW'ers	Helmond 3.6%	Landelijk 3.1%
Bijstand uitkeringsdossiers	Instroom: 59 Uitstroom: 83	
Bijstandsvolume uitk. dossiers	2.704	Daling van 136 t.o.v. 07/2017 (2.840)
Aantal 50 plus	1.137	Daling van 4 t.o.v. 07/2017 (1.141)
Aantal personen < 27 jaar	288	Daling van 58 t.o.v. 07/2017 (346)
Aantal statushouders	312	Daling van 36 t.o.v. 07/2017 (348)
Overschot BUIG	€ 1.045.858 4,3% van Rijksbijdrage	Per 07/2017 was dit € 336.608 (0,9%) Eindstand 12-2017 was €816.666 (2,1%)
Peelregio (incl. Helmond)	€ 273.090 (0,6%)	Op 7-2017 was er een tekort € 1.086.190 (-1,6%)

Programma 2: Werk en Inkomen

GROEN

- **Kwartaalrapportage Factsheet Sociaal Domein**
 - Wordt periodiek opgeleverd vanaf de 2e helft van 2018.
- **Aanvragen Minimabeleid**
 - Stabiel en binnen budget.
- **Kindpakket**
 - De uitrol van het Kindpakket verloopt volgens verwachting. Het bereik is toegenomen tot 1750 kinderen in september. In het 4e kwartaal 2018 ontvangt de Raad een RIB inzake de voortgang en resultaten.

ORANJE

- **In en uitstroom Senzer**
 - Er is sprake van een dalende trend, deze sluit alleen nog niet voldoende aan bij de economische ontwikkelingen.

Programma 2: Nadere toelichting

ORANJE

- **In en uitstroom Senzer**

- De uitstroom neemt minder hard af dan wat op grond van de economische ontwikkelingen verwacht mag worden. Dit heeft te maken met de complexiteit van de problematiek van de nog uit te stromen doelgroep.

- **Buig middelen**

- De BUIG middelen Helmond vertonen in 2018 nog een overschot dat ten gunste komt van Senzer.
- Het voorlopige budget voor de Buig middelen 2019 is aanzienlijk lager dan het definitieve budget buig 2018. Dit dient in 1e instantie opgevangen te worden binnen de begroting van Senzer.
- Medio oktober 2018 komt Senzer met de bijgestelde begroting 2019, waarin deze cijfers ook zijn verwerkt.

Programma 3: Zorg en Welzijn

GROEN

- **Realisatie Probeerhuis**

- Er is locatie ingericht in het centrum van Helmond, waar inwoners terecht kunnen voor meer informatie over het gebruik van (digitale) ondersteuningstools om langer thuis te kunnen wonen.

- **Realisatie Logeerhuis**

- Het logeerhuis biedt in 7 units planbare respijtzorg voor mensen met dementie ter ontlasting van hun hun mantelzorgers. Op 7 april is dit logeerhuis geopend en een 1e evaluatie zal eind 2018 plaatsvinden.

- **Stadsleerbedrijf**

- Bij de start van 2018 stond de teller op 293. Op 1 juli 2018 is het jaardoel van 150 deelnemers al bijna gehaald en staat de teller op in totaal 441.
- In het laatste kwartaal 2018 wordt de raad middels een RIB geïnformeerd

ORANJE

- **Stop en Go**

- Het aantal deelnemers aan het project is nog niet op het gewenste niveau, er worden nu extra acties in gang gezet om tot een groter bereik te komen.

Programma 3: Nadere toelichting

ORANJE

- **Stop en Go**

- Eind 2017 is gestart om de woning van kwetsbare, alleenwonende inwoners uit te rusten met leefstijlmonitoring zoals beweegmelders, gekoppeld aan een slimme app voor de mantelzorgers. Na een goede start, waarbij in korte tijd 40 inwoners zijn bereikt, bleek toch dat de drempels om techniek in huis te halen nog hoog zijn. Om tot een groter bereik te komen is nu samen met de partners een bredere campagne in voorbereiding. De inhoudelijke resultaten zijn goed; de gebruikers van het systeem (mantelzorgers) zijn zeer tevreden, de casemanagers dementie kunnen effectiever de juiste zorg inzetten en met de mantelzorgers op tijd signaleren wanneer de situatie verandert. Een nader onderzoek door Vilans over gebruik en tevredenheid loopt nog. Daarnaast is het gesprek met de zorgverzekeraar gestart om de financiering structureel te maken.

Programma 4: Jeugd en onderwijs

GROEN

- **Pilot “verkort onderzoek” tussen Veilig Thuis en Sociale Teams**
 - Deze pilot heeft geleid tot minder recidive (duurzaam oplossen), levert een bijdrage aan 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur (door samenwerking tussen Veilig Thuis en sociaal team) en geeft meer duidelijkheid over rol en taak in de keten. Op basis van deze resultaten is de werkwijze waarmee is geëxperimenteerd geïmplementeerd en is nu vast onderdeel van de samenwerking tussen Veilig Thuis en de sociale teams in Helmond.
- **Pilot verlengde schooldag**
 - Deze pilot is samen met het onderwijsveld en welzijnsorganisaties doorontwikkeld. Inmiddels is fase 2 van de pilot verlengd tot 31-01-2019, dat is mogelijk binnen de middelen die Lev Groep al heeft ontvangen voor de uitvoering van de tweede fase. Daarnaast is een voorstel in voorbereiding hoe de verlengde schooldag kan worden gecontinueerd en mogelijk uitgebreid binnen andere kwetsbare wijken.
- **Versterken Jeugd preventie**
 - versterken preventie jeugd vindt met onderwijs en betrokken partners plaats, de preventiemakelaar van GGD verzamelt eind 2018 en begin 2019 informatie over de behoeften die er zijn op het gebied van preventie bij het thema weerbaarheid voor jeugd. Dit moet tot een sluitend en passend aanbod leiden op thema's waar behoefte aan is.

Programma 4: Jeugd en onderwijs

ORANJE

- **Kadernota Sociaal Domein**
 - Wordt vanwege het door vertalen door het College van B&W niet vastgesteld in 2018 maar in het 1^e kwartaal van 2019.

Financiën P2,P3,P4

GROEN

- P2 (Participatie) Overschot bijzondere bijstand € 100.000.
- P2 (BUIG), Verwacht overschot van € 1.200.000 in 2018 blijft bij Senzer.
- P3 (Wmo) Overschot van € 1.682.000: bestaand uit € 800.000 overschot op WMO op basis van programmabegroting 2018 en € 882.000 extra inkomsten door loon en prijsmutaties in de meicirculaire 2018.
- P4 (Jeugd) Tekort van € 1.022.000: bestaand uit € 1.800.000 tekort op jeugd op basis van de programmabegroting 2018 en € 778.000 extra inkomsten door loon en prijsmutaties in de meicirculaire 2018 voor.
- Totaal verwacht overschot Sociaal Domein (P3 en 4) van € 660.000 voor resultaatbestemming toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein.

Programma 3,4: Nadere toelichting (2)

GROEN

Financiën Sociaal Domein prognose 2018 (2)

- Per 1 januari 2018 samenvoegen van de reserves Transitie Jeugdzorg en Achtervang WMO naar één reserve Sociaal Domein. Het doel van deze reserve is voor en nadelen in het sociaal domein Helmond te egaliseren.
- De beschikbaar gestelde programmamiddelen voor Sociale Stad per 1 januari 2018 tezamen met de middelen vanuit de reserve Sociaal Innovatief fonds onder te brengen in één reserve Sociale Stad. Het doel van deze reserve is bestedingen in verband met het door de gemeenteraad vastgestelde programma Sociale Stad te dekken.
- Het Sociaal Domein als één gesloten circuit zien. Voor en nadelen op de programma's 3 en 4 worden vóór resultaatbestemming verrekend met de reserve Sociaal Domein.

Programma 5: Cultuur

GROEN

- **Museum**

- Samenwerking met de Stichting Lucas Gassel is ingericht.
- Bezoekersaantal conform verwachting.

- **Speelhuis**

- Theater Speelhuis is officieel heropend op 27 september 2018.
- De bezoekersaantal conform verwachting tot iets daarboven.

Programma 5: Cultuur

ORANJE

- **Evenementenbeleid**
 - De oplevering hiervan is nota is vertraagd.
- **Vrijetijdsbeleid**
 - De oplevering hiervan is vertraagd.

Programma 5: Nadere toelichting

ORANJE

- **Evenementenbeleid**

- De oplevering hiervan is vertraagd. De nota wordt geëvalueerd en op basis daarvan volgt mogelijk een aanpassing van het beleid. Dit nota is naar verwachting gereed in april 2019. Oorzaak van de vertraging is de benodigde personele inzet voor huisvesting van musea-collecties.

- **Vrijetijdsbeleid**

- De oplevering hiervan is vertraagd. De nota is gereed naar verwachting in juni 2019. Oorzaak van de vertraging is de benodigde personele inzet voor de regionale afstemming van de voorzieningen van het SGE (Samenwerkingsagenda 2018-2025).

Programma 6: Sport en recreatie

GROEN

- **Realisatie beweegroutes**
 - Op 3 september 2018 zijn de beweegroutes in gebruik genomen.
- **Ontwikkeling Sport- en (be)leefcampus De Braak**
 - Voorbereidingsfase in volle gang. Aanbesteding architect nieuwe Knippenbergcollege afgerond. Aanbestedingsstrategie ontwerp Multifunctionele Sport Accommodatie (MFSA) en Buitenruimte samen met OMO vastgesteld. Duurzaamheidsambitie in uitwerking.
- **Nieuwe zwemvoorziening**
 - Raad heeft op 4 september 2018 ingestemd met de aangepaste kaders.
 - Zwembad financiële kaders oktober 2018 in de Raad.

ORANJE

- **Bouwkosten Sport- en (be)leefcampus De Braak**
 - De Raad wordt uiterlijk in het eerste kwartaal 2019 geïnformeerd over de het effect van de verwachte hogere bouwkosten.
- **Uitbreiden Hockeycomplex**
 - Door de procedurele doorlooptijd bij de Raad van State ten aanzien van het bestemmingsplan Horst 27 kunnen de werkzaamheden naar verwachting niet tijdig worden uitgevoerd.

Programma 6: Nadere toelichting

ORANJE

- **Bouwkosten Sport- en (be)leefcampus De Braak**

De stijgende bouwkosten als gevolg van de hoogconjunctuur in de economie zijn een aandachtspunt voor alle bouwprojecten in Nederland. Dit is bij het raadsbesluit van de Braak in oktober 2017 ook als een risico benoemd. Een financiële doorrekening op basis van het Programma van Eisen van de Multifunctionele Sport Accommodatie (MFSA) en de Buitenruimte zal in het eerste kwartaal van 2019 aan de raad worden voorgelegd.

- **Uitbreiden Hockeycomplex**

In afwachting op besluitvorming uitspraak Raad van State inzake bestemmingsplan Horst 27, zullen de voorbereidende werkzaamheden worden opgeschort. Dit zijn de uitbreiding van het bestaande hockeycomplex met 1 veld en de realisatie van een 6e veld om de capaciteitsproblemen op te lossen.

Programma 7: Economisch beleid en werkgelegenheid

GROEN

- **Gebiedsontwikkeling Automotive Campus**
 - De triple Helix samenwerking is in een stroomversnelling gekomen met de verdere uitbreiding van Lightyear en de vestiging van het Summa College en Fontys.
- **Doorontwikkeling Food Tech Brainport**
 - Het businessplan om het aantal innovatieve technologieën uit te breiden en door te ontwikkelen op het Food Tech Park Brainport is bijna gereed (in december in raadscommissie) inclusief draagvlak bedrijfsleven en onderwijs (TU/e, Wageningen Universiteit, HAS en Fontys).
 - Het ecosysteem rondom Food Tech Brainport is versterkt met een samenwerkingsovereenkomst met Brightlands Venlo.
 - Met de HAS uit Den Bosch wordt een 4-jarig foodtech onderwijsprogramma ontwikkeld dat uitgevoerd gaat worden op het Food Tech Park Brainport vanaf 01 september 2019.
- **Herstructurering Induma-West**
 - Uitstel herstructureringsubsidie Provincie is gehonoreerd.
 - Gebiedsontwikkeling inclusief stedelijke herverkaveling in laatste fase.

Programma 7: Economisch beleid en werkgelegenheid

ORANJE

- **Economische Impuls bedrijventerreinen**
 - Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan het uitvoeringsprogramma met de Stichting Bedrijventerreinen Helmond. De raad wordt daarover op korte termijn geïnformeerd. Dit jaar vinden nog geen concrete uitgaven plaats uit de beschikbaar gestelde middelen.

Programma 7: Nadere toelichting

ORANJE

- **Economische Impuls bedrijventerreinen**
 - In samenhang met bedrijfsleven (SBH) en in samenhang met andere programma's worden langs de actielijnen 'Schoon Heel Veilig' projecten op het gebied van bedrijfshuisvesting, duurzaam ondernemen en werkgelegenheid uitgewerkt inclusief cofinanciering. De raad wordt op korte termijn apart geïnformeerd over de concrete projecten die op de rol staan. Het eerste jaar (2018) leidt dit niet tot uitgaven. Vanaf 2019 zullen de eerste uitgaven gaan plaatsvinden, waarbij de verwachting is dat in het laatste jaar (2020) het grootste deel van de uitgaven wordt gedaan.

Programma 8: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

GROEN

- **Grondverkoop voortgang 2018:**

- Ten opzichte van de jaarplanning is per 1 september 35% verkocht en overgegaan in eigendom. Het percentage inclusief de getekende opties / verkoopovereenkomsten bedraagt 66%. Dit is in lijn met de planning.

- **Grondbedrijf verwachte winstneming 2018 € 6 miljoen**

- Globale raming met grove inschatting verloop grondexploitatie resterende periode 2018.
- Geen nieuwe herziening t.o.v. jaarrekening 2017 i.v.m. uitstel jaarrekening.
- Nu alleen winstnemingen volgens POC methode (percentage of completion), geen aanleiding voor bijstellingen voor verliesgevende grondexploitaties (eventueel wel bij herziening jaarrekening 2018, nu niets over bekend).
- Resultaat grondbedrijf wordt bij jaarrekening toegevoegd aan de reserve grondbedrijf conform de afspraak in de Nota reserves en voorzieningen 2016-2019 (gesloten circuit).

Programma 8: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

GROEN

- **Bouwlegesopbrengsten**
 - Verwachte hogere opbrengsten.
- **Oprichten Stichting Brainport Smart District (27-02 Goedkeuring Raad).**
 - Veel belangstelling vanuit het bedrijfsleven voor BSD.
- **Evaluatie Woningbouwvisie**
 - We versnellen de actualisatie van de woonvisie zodat we tijdig voor de prestatieafspraken 2020 met de woningbouwcorporaties over een geactualiseerd kader beschikken. Met in acht name van de gewijzigde omstandigheden op de woningmarkt en de in 2017 gepubliceerde bevolkingsprognose zal hiermee in het najaar gestart worden. De verwachting is dat in 2019 een evaluatie van de Woonvisie zal worden vastgesteld en dat deze vertaald is in een woonagenda.

Programma 8: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

ORANJE

- **Voortgang actualisatie bestemmingsplannen**
 - De planning van de actualisatie van enkele bestemmingsplannen is gewijzigd.

Programma 8: Nadere toelichting

ORANJE

- **Voortgang actualisatie bestemmingsplannen**
 - De planning van de actualisering van enkele het bestemmingsplannen is gewijzigd. Met het vooruitzicht van de invoering van de Omgevingswet is de landelijke regelgeving m.b.t. bestemmingsplannen aangepast. Dit betekent dat het niet meer noodzakelijk is dat alle bestemmingsplannen steeds actueel zijn. Per bestemmingsplan kan de afweging worden gemaakt om wel of niet te actualiseren in de aanloop naar de Omgevingswet.

Programma 8: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Kengetallen (1)

Gerealiseerde verkopen per 1 september (in miljoenen €'s)

	2017 2 ^e Berap		2018 2 ^e Berap	
	Aantal kavels	Bedrag	Aantal kavels	Bedrag
Vrije sector	68	€ 5,81	156	€ 12,84
Sociale koop/huur	98	€ 3,33	52	€ 1,27
<u>Overhoeken</u>	5	€ 0,05	8	€ 0,21
<u>Bedrijventrn/winkels/OBG</u>	7	€ 4,12	2	€ 2,10
Totaal	173	€ 13,31	218	€ 16,42

Programma 8: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Kengetallen (2)

Woningbouw- productie	2015	2016	2017	2018 (per 01-04)	2018 (per 01-08)	2018 (prognose)
Oplevering	255	154	243	35	285	600
Start bouw				195	391	
In uitvoering				550	496	
Toevoeging / afvoering anderszins					+30	

- **Startersleningen/Duurzaamheidsleningen (per 1-8)**
 - Verstrekte startersleningen 3.
 - Verstrekte duurzaamheidsleningen 73.
 - Verstrekte blijversleningen 7.
- **Wabovergunningen/Bouwinlichtingen (per 1-8)**
 - Verleende Wabo-gerelateerde vergunning 353.
 - Verstrekte bouwinlichtingen 326.

Programma 9 : Stedelijke vernieuwing

GROEN

- **Patronaat**
 - Het Patronaat is geopend.
 - Herinrichting openbare ruimte grenzend aan Patronaat gestart.
- **Realisatie diverse woningbouwprogramma's ligt op schema**
 - Zie dia met kengetallen woningbouwproductie.
- **Centrum**
 - Havenpark: keuze locatie woontoren gemeenteraad 3 juli 2018.
 - Oranjekade: overeenstemming ontwikkelaar Gemeente.
- **Glasvezel**
 - De komende 3 jaren zal in heel Helmond glasvezel worden aangelegd, conform het raadsbesluit van februari 2018.

Programma 9 : Stedelijke vernieuwing

ORANJE

- **Centrum**
 - Vertraging aanbesteding Havenpark i.v.m. doorlooptijd besluitvorming over woontoren.
- **Binnenstad Oost**
 - Leonardusbuurt vertraging inrichting openbare ruimte.
- **Hoogspanning**
 - Vertraging haalbaarheidsonderzoek m.b.t. aanpak hoogspanningsleidingen in Brandevoort.

Programma 9: Nadere toelichting (1)

ORANJE

- **Centrum**

- De benodigde duidelijkheid over de locatie van de woontoren heeft enige vertraging gegeven voor de aanbesteding van het Havenpark. De aanbesteding van het Havenpark is nu gepland eind 2018. De realisatie van het park start in april, en de planning is dat het park gereed is eind 2019.

- **Binnenstad Oost**

- De herinrichting van de openbare ruimte in de Leonardusbuurt volgt op de besluitvorming door Volksbelang betreffende de keuze tussen renovatie en sloop/nieuwbouw. Afhankelijk van de keuzes bij Volksbelang wordt er een nieuwe planning gemaakt.

- **Hoogspanning**

- Onderzocht wordt op welke wijze de huidige hoogspanningsleidingen in het project Brandevoort kunnen worden aangepast. TenneT verricht momenteel in onze opdracht een haalbaarheidsonderzoek. Opdracht is om te komen tot een oplossing die niet alleen nu voldoet maar ook houdbaar is voor de langere termijn.

Programma 10: Verkeer en mobiliteit

GROEN

- **Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant**

- Samenwerkingsovereenkomst voor de Bereikbaarheidsagenda met 21 gemeentes voorgelegd aan Raad van 9 oktober a.s. en daarna op 12 december getekend door colleges.
- N279: Het Provinciale Inpassingsplan heeft medio 2018 ter inzage gelegen en zal eind 2018 worden vastgesteld in Provinciale Staten; de Raad wordt hierover geïnformeerd in voorjaar 2019.

- **Voortgang Uitvoering fietsagenda**

- Snelfietsroute Helmond-Eindhoven Vaarleseweg-Kranenbroek (2e deel Brandevoort) en overige projecten: conform planning.
- Fietsroutes Oostende, Helmond-Nuenen (Molenven) en Bakelsedijk, President Rooseveltlaan en Jan van Brabantlaan: conform planning.

Programma 10: Verkeer en mobiliteit

GROEN

- **Verkeersveiligheid Burgemeester Krollaan in combinatie met fietsverbinding Automotive Campus-station 't Hout**
 - Samen met onwonenden, wijkraad en fietsersbond is het ontwerp uitgewerkt en is het plan gereed voor uitvoering. De Raad heeft hiervoor een motie aangenomen, waarna in samenspraak met omwonenden gewenste maatregelen zijn besproken. Deze maatregelen zijn uitgewerkt en realisatie loopt t/m begin 2019.

ORANJE

- **Living Lab: intelligente verkeersregelinstallaties**
 - De ombouw van de verkeersregelinstallaties is vertraagd als gevolg van landelijke uitlevering.
- **Snelfietsroute Helmond-Eindhoven, onderdeel stationsgebied**
 - Vertraging in de realisatie van dit gedeelte van het traject.

Programma 10: Nadere toelichting

ORANJE

- **Living Lab intelligente verkeersregelininstallaties**
 - In het kader van het landelijk project Talking Traffic bouwt Helmond het grootste deel van de verkeersregelininstallaties in de stad om tot intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI's) (verkeersveiligheid, doorstroming en doorontwikkeling autonoom rijden). In 2017 is gestart met de ombouw van tot iVRI's. De oplevering is landelijk enigszins vertraagd i.v.m. technische problemen. De oplevering is voorzien eind 2018.
- **Snelfietsroute Helmond-Eindhoven, onderdeel stationsgebied**
 - Vertraging in de realisatie van dit gedeelte van het traject in verband met lopende onderhandelingen over grondtransactie. Deze onderhandeling moet eerst afgerond worden voordat verdere stappen in de realisatie worden genomen.

Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming

GROEN

- **Sluis 8 en 9 in één aanbesteding en uitvoering gelijktijdig**
 - Ter beperking van overlast voor zowel gebruikers van de sluisen, omwonenden en verkeer op de omliggende wegen.
 - Een gecombineerde aanbesteding levert mogelijk financiële voordelen op.
- **Overgang naar assetmanagement ingezet**
 - Assetmanagement is de volgende stap in het professioneel beheer van de buitenruimte. Het zorgt ervoor dat middelen daar ingezet worden waar dat ze het hardste nodig zijn. Naast technische en financiële aspecten worden ook maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen meegewogen.
 - Hiervoor wordt een strategisch plan voor de openbare ruimte opgesteld. Eind 2018 gereed.

Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming

ORANJE

- **Effect natuurverschijnselen op onderhoudsprogramma's**
 - Effect van storm en langdurige droogte op de uitvoering van de onderhoudsprogramma's
- **Consequenties van klimaatontwikkelingen**
 - Verandering van klimaat en effect op het functioneren van de openbare ruimte wordt steeds meer zichtbaar.
- **Invoering integrale meerjarenplanning beheer en onderhoud openbare ruimte**
 - Is vertraagd.

ROOD

- **Parkeeropbrengsten**
 - Verwachte lagere opbrengsten in lijn met 2017.
- **Omvormen naar natuurvriendelijk en onderhoudsarm groen**
 - Uitvoering van de jaarschijf 2018 wordt doorgeschoven naar 2019

Programma 11: Nadere toelichting

ORANJE

- **Effect natuurverschijnselen op uitvoering onderhoudsprogramma's**
 - Natuurverschijnselen zoals storm en droogte hebben zowel personele inzet als financiële middelen gevraagd. Dit heeft tot gevolg dat de uitvoering van enkele onderdelen van het onderhoudsprogramma doorloopt tot in 2019. Streven is om de overschrijdingen binnen het programma op te vangen.
- **Consequenties van klimaatontwikkelingen**
 - Verandering van het klimaat is steeds zichtbaarder aan het worden. Deze veranderingen hebben invloed op inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte en daarmee ook financiële consequenties.
- **Invoering integrale meerjarenplanning beheer en onderhoud openbare ruimte**
 - De integrale meerjarenplanning voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte volgt op de invoering van assetmanagement. Dit vergt meer doorlooptijd dan vooraf voorzien. In de loop van 2019 is de Meerjarenplanning gereed en de uitvoering ervan start per 1 januari 2020.

Programma 11: Nadere toelichting

ROOD

- **Parkeeropbrengsten**
 - Verwachte lagere opbrengsten in lijn met 2017. De kosten laten weinig verschillen zien. Lagere opbrengsten betreft fiscalisering, minder inkomsten door ontheffingen en gepast parkeren. In de begroting 2019 wordt een deel van het tekort op de parkeeropbrengsten opgelost en voor een deel ligt er een opdracht om tot een sluitende exploitatie te komen.
- **Omvormen naar natuurvriendelijk en onderhoudsarm groen**
 - De jaarschijf voor het omvormen van beplanting naar natuurvriendelijk groen wordt dit jaar niet aangewend. Als gevolg de inzet voor andere ontwikkelingen (inzet i.v.m. storm en droogte) zal uitvoering in 2019 zal plaats vinden.

Programma 12: Milieu

GROEN

- **Energietransitie**

- Visievorming voor verduurzamen bedrijven is in ontwikkeling, visie zonne-energieparken wordt opgepakt in 2019.
- Intensivering samenwerking op regionaal- en rijksniveau.
- Plan van aanpak voor verduurzamen stadsverwarming en voor aardgasvrij met externe partners én gemeentelijke organisatie is eind 2018 gereed en wordt aan de raad voorgelegd ter bespreking.
- Opstart uitvoering warmteplannen.

- **Klimaatadaptatie**

- Uitvoering 200 bomen-project, 'kwalitatief groen': ca. 15 bomen zijn geplant; de voorbereiding loopt voor de overige bomen en deze worden in het plantseizoen 2018-2019 geplant.

ORANJE

- **Ammoniumlekkage bij een bedrijf BZOB**

- Onderzocht wordt of een kostenverhaling kans van slagen heeft op de ammoniumlekkage BZOB van augustus 2017.

Programma 12: Nadere toelichting

ORANJE

- **Ammoniumlekkage bij een bedrijf BZOB**
 - In augustus 2017 is een hoeveelheid ammonium bij een bedrijf op het bedrijventerrein BZOB gelect, waardoor er schade is ontstaan in het milieu (vervuild water in rivier de Aa). De gemeente onderzoekt of via civielrechtelijke weg de door ons gemaakte kosten (circa 125.000 euro) kunnen worden verhaald op de veroorzaker of kostenverhaling kans van slagen heeft (circa €125.000).

Programma 13: Bestuur en organisatie

GROEN

- **Versoepeling van het huwelijksbeleid vastgesteld (Raad 4 september jl.)**
 - De gehele gemeente is voortaan trouwlocatie en men kan 365 dagen per jaar 24/7 trouwen.
 - Daarnaast is geregeld dat iedereen trouwambtenaar kan zijn voor één huwelijk en men gratis kan trouwen of tegen een gereduceerd tarief.
- **Opbrengsten reisdocumenten/rijbewijzen**
 - Hogere opbrengsten reisdocumenten.
 - Hogere opbrengsten rijbewijzen.

Programma 13: Bestuur en organisatie

GROEN

- **Omgevingswet**
 - Uitvoering loopt op schema.
 - Doel is om in de zomer 2019 de basis te hebben besproken voor de start van de Omgevingsvisie.
 - Daarvoor worden meerdere discussiebijeenkomsten in overleg met het Presidium ingepland.
 - Stand van zaken Omgevingswet is in Podiumbijeenkomst van 11 september 2018 gepresenteerd.
- **Automatisering Portfolioplan Dienst & Digitalisering**
 - Digitaal Afhandelen Facturen (DAF); in september 2018 in gebruik genomen. Verwerken van facturen is hiermee sterk vereenvoudigd . Het aantal handelingen is flink terug gebracht, waardoor er minder tijd nodig is en de kwaliteit omhoog gaat.
 - iBurgerzaken; diverse digitale 24/7 dienstverleningsproducten zoals verhuizing, geboorte, huwelijk, et cetera).

Programma 14: Algemene dekkingsmiddelen

ROOD

- **Accountantskosten 2018**
 - Meerwerk op grond van managementletter Deloitte.

Programma 14: Nadere toelichting

ROOD

- **Accountantskosten 2018**
 - Meerwerk op grond van managementletter Deloitte.
 - Geraamde accountantskosten in 2018 € 160.000,-
 - Verwachte totale kosten in 2018 € 365.000,-
 - Verwacht tekort in 2018 € 205.000,-

Totaaloverzicht voor- en nadelen

Toelichting

De voor- en nadelen welke effect hebben op het saldo.

Programma	Omschrijving	Nadeel	Voordeel
2	Bijzondere Bijstand		100.000
8	Meeropbrengst Waboleges 2018		700.000
8	Inzet meeropbrengst Waboleges tbv taakstelling	300.000	
8	Inzet meeropbrengst Waboleges tbv extra kosten	230.000	
11	Tekort parkeren	350.000	
13	Vervanging apparatuur landmeten	27.000	
13	Investerings maatschappelijk nut in de openbare ruimte 2018		3.100.000
14	kapitaallasten investering maatschappelijk nut 2017	247.000	
13	Organisatieontwikkeling	4.000.000	
13	Bestuurskosten	100.000	
13	Belastingvoordeel WGA		235.000
14	Inzet belastingvoordeel WGA tbv de Helmond Academy	235.000	
14	Organisatiekosten, opleidingskosten	95.000	
14	Cofinanciering voor realisatie BrabantRing	44.000	
14	Accountantskosten	205.000	
14	Voordeel op kapitaallasten		2.461.000
14	Effect op gemeentefonds septembercircular	522.000	
Eindtotaal		6.355.000	6.596.000

Het nieuwe saldo van de begroting bedraagt € 241.000 voordelig.

Toelichting voor- en nadelen (1)

Programma	Omschrijving	Nadeel	Voordeel
2	Bijzondere Bijstand Aanvraag bijzondere bijstand neemt licht af. Mogelijk als gevolg van macro-economisch klimaat dat gunstig is.		100.000
13	Meeropbrengst Waboleges 2018 De opbrengst Waboleges is in 2018 geraamd op ca. € 2,3 miljoen. De werkelijke opbrengst voor 2018 wordt naar verwachting € 3 miljoen als gevolg van het aantrekken van de economie en een aantal grotere bouwaanvragen. Met de meeropbrengst van € 700.000 wordt de taakstelling van €300.000 gerealiseerd en is € 230.000 is nodig voor extra personeel door meerwerk.		170.000
11	Tekort parkeren Op grond van een extrapolatie van de cijfers 2018 zou het tekort op de parkeerexploitatie in 2018 ca. € 350.000 bedragen. Lagere opbrengsten betreft fiscalisering (€ 100.000,- boetes), minder inkomsten door ontheffingen (150.000,-) en gepast parkeren (€ 100.000,- nadeel parkeerinkomsten)..	-350.000	
13	Vervanging apparatuur landmeten Het apparatuur voor de landmeetkundige diensten dient vervangen te worden. De technische levensduur voor deze apparatuur is bijna bereikt. Voor de continuering van de landmeetkundige diensten, is in 2018 een incidenteel bedrag noodzakelijk van 27.000 euro voor de aanschaf van één nieuw set apparatuur. Het tweede aanwezige set apparatuur kan in 2019 vervangen worden, in 2019 zal gekeken worden of dit op te vangen valt in de bestaande beschikbaar gestelde middelen.	-27.000	
13	Investerings maatschappelijk nut in de openbare ruimte 2018 Door gewijzigde verslaggevingsvoorschriften voor gemeenten zijn we vanaf 2017 verplicht om bepaalde lasten op openbaar groen, wegen en straatverlichting als investering te activeren. Voorheen drukte deze lasten op exploitatiebudgetten in programma 11.		3.100.000
14	kapitaallasten investering maatschappelijk nut 2017 Doordat investeringen maatschappelijk nut in de openbare ruimte in 2017 zijn geactiveerd worden er per 2018 kapitaallasten gegenereerd.	- 247.000	
13	Organisatieontwikkeling In de presentatie van 2 oktober is toegelicht dat een extra impuls nodig is voor organisatieontwikkeling. De middelen worden toegevoegd aan de reserve organisatieontwikkeling en in 2019 en 2020 ingezet.	-4.000.000	

Toelichting voor- en nadelen (2)

Programma	Omschrijving	Nadeel	Voordeel
13	Bestuurskosten Ophoging salariskosten wethouders in verband met de ophoging naar 6 fulltime wethouders zoals besloten bij de coalitievorming mei 2018.	-100.000	
14	Belastingvoordeel Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) De gemeente Helmond is vanaf 2012 eigenrisicodragers voor de WGA personeel. In 2018 is er een teruggaaf geweest over 2012 van € 180.561. De middelen worden ingezet voor de Helmond Academy om verdere personeelontwikkelingen te kunnen uitvoeren.	-235.000	235.000
14	Organisatiekosten, opleidingskosten Jaarlijks wordt rekening gehouden met een extra groei van de organisatie om de ontwikkelingen en ambities van de stad uit te voeren. De extra kosten die dit met zich meebrengt, zijn opgenomen in deze begroting.	-95.000	
14	Cofinanciering voor realisatie BrabantRing Op verzoek van Brabantstad is door de provincie een verkenning uitgevoerd naar de haalbaarheid van de realisatie van de BrabantRing. Aansluiting op de BrabantRing moet de weg openen naar nieuwe en veilige vormen van (zorg)dienstverlening. In Helmond hebben we hier al op geanticipeerd door dit als randvoorwaarde op te nemen voor het bedrijf dat glasvezel in Helmond zal gaan aanleggen. Provinciale Staten hebben op 29 juni 2018 besloten om de middelen uit het Breedbandfonds te reserveren voor het programma Digitalisering waaronder de uitvoering van het project BrabantRing (50% Breedbandfonds, 50% cofinanciering). Een bedrag van 440.000 euro is nodig voor de procesmiddelen (2018 en 2019). Dat betekent dat de B5 gemeenten (en dus ook Helmond) ieder 44.000 zullen bijdragen in de zin van cofinanciering. Voor Helmond is het belangrijk om te participeren omdat deze ontwikkeling in belangrijke mate bijdraagt aan de visie van de gemeente dat digitale zorgdiensten en een (veilig) glasvezelnetwerk aan elkaar verbonden zijn.	-44.000	
14	Accountantskosten Voor accountantskosten is in 2018 een budget van € 160.000 geraamd. De werkelijke kosten voor 2018 worden naar verwachting € 365.000, met name als gevolg van de extra kosten voor de controle van de jaarstukken 2017.	-205.000	
14	Voordeel op kapitaallasten Geraamde investeringen zijn door diverse oorzaken niet in zijn geheel afgerond hetgeen leidt tot een onder uitputting van de kapitaallasten.		2.461.000
14	Effect op het gemeentefonds De septembercirculaire 2018 laat voor de gemeente Helmond een tekort zien van ruim € 2,1 miljoen euro. Voornaamste oorzaak is gelegen in het feit dat de uitgaven van het Rijk achter blijven bij de prognoses. Aangezien de uitgaven gekoppeld zijn aan de algemene uitkering (het trap op, trap af principe) dalen hierdoor ook de bijdragen aan gemeenten. Ruim € 1,5 miljoen kunnen we opvangen binnen de gereserveerde stelposten, zoals onder uitputting 2017, BTW compensatiefonds en prijs en areaal indexeringen, waardoor het feitelijk tekort voor 2018 uitkomt op € 522.000. Een uitgebreide analyse van de septembercirculaire ontvangt u voor de begrotingsbehandeling middels een RIB	-522.000	

Totaaloverzicht onvoorzien

Programma	Omschrijving	Onvoorzien
	Begroting 2018 incl. eerste wijziging	500.000
01	GenX	-300.000
Eindtotaal		200.000

GenX

-300.000

Eind 2017 werden we geconfronteerd met hoge concentraties GenX op bepaalde plaatsen in en rond Helmond. Er is handhavend opgetreden richting het bronbedrijf en er is een groot aantal activiteiten ondernomen om deze problematiek aan te pakken. Er wordt uitgegaan van een extra kostenpost van € 300.000 voor externe onderzoekskosten en extra ureninzet.

Totaal programma's Mutaties met effect op saldo (1)

Toelichting

Het betreft mutaties welke budgettair neutraal zijn doordat de baten en lasten opgehoogd/verlaagd worden.

Voorbeeld: Lasten gaan omhoog en baten gaan omhoog door inkomsten van derden, inkomende subsidies of onttrekkingen aan reserves.

Programma Omschrijving	Lasten €	Baten €
3 Wmo Begeleiding (ZIN en PGB)	1.000.000	
3 Wmo Hulpmiddelen	200.000	
3 Wmo Vervoer	-500.000	
3 Wmo HO (ZIN en PGB)	-1.500.000	
3 Wmo loon en prijsmutaties en volumemutaties Meicirculaire		882.000
4 Jeugd loon en prijsmutaties Meicirculaire		778.000
4 Jeugd, individuele voorzieningen	1.800.000	
3,4 Het overschot op Wmo en jeugd wordt verreken met de reserve sociaal domein	660.000	
4 Inzet extra jongerencoaches	134.656	134.656
4 Veerkrachtige Arbeidsmarkt	100.000	100.000
5 Subsidie Vereniging Rembrandt	10.000	10.000
6 Doorschuiven claim 2017 voorbereidingsbudget Sportpark de Braak	70.030	70.030
6 Inzetten reserve Topsport tbv NK miniramp 2018	16.225	16.225

Totaal programma's Mutaties met effect op saldo (2)

Programma Omschrijving	Lasten €	Baten €
7 Subsidie ITS-congres	20.000	20.000
7 Claim Food Tech Brainport op reserve Programma Food inzetten in 2018.	8.903	8.903
8 Projectleider Urgentieregeling SGE	50.000	50.000
9 Claim op reserve Helmond West vanuit IVP 2017 omzetten naar concreet budget.	150.000	150.000
9 Doorschuiven claim Planontw en comm kst binnenstad oost	20.000	20.000
9 Vrijvallen restant bijdrage paviljoen Helmond West uit reserve Strategische investeringen	11.000	
14 Vrijvallen restant bijdrage paviljoen Helmond West uit reserve Strategische investeringen		11.000
10 toevoeging reserve parkeervoorzieningen	30.000	30.000
10 Innovatieprogramma Laadinfrastructuur	115.000	115.000
11 Claim Bezoekersregeling op de reserve Parkeren wordt in 2018 ingezet	43.000	43.000
11 Correctie eerder geraamde onttrekkingen reserves betreft onderhoud, parkeren, automatisering	-250.000	-250.000
13 Inzet reserve Organisatie Ontwikkeling welke in 2018 verder wordt gerealiseerd	1.579.030	1.579.030
13 Egalisatie opbrengsten/kosten rijbewijzen en reisdocumenten	289.426	289.426
14 Inkijkfunctie GWS Senzer-Helmond	327.392	327.392
14 Correctie eerder geraamde onttrekkingen reserves betreft onderhoud, parkeren, automatisering	-700.000	-700.000
Eindtotaal	3.684.662	3.684.662

Toelichting op 'Mutaties met effect op saldo (1)

Programma	Omschrijving	Lasten €	Baten €
3	Wmo Begeleiding (ZIN en PGB)	1.000.000	
	Aantal klanten redelijk stabiel. Echter op basis van tekorten afgelopen jaren (2015, 2016 en 2017) en te laag budgetteren in de begroting 2018 wordt voorgesteld het budget voor Begeleiding op te hogen met 1 miljoen		
3	Wmo Woonvoorzieningen, hulpmiddelen en vervoer	200.000 -500.000	
	Overschotten van afgelopen jaren (2015, 2016 en 2017) ook verwacht in 2018. Echter overschot minder hoog als gevolg van nieuwe aanbesteding hulpmiddelen. OP hulpmiddelen verwacht nadeel van € 0,2 miljoen (budget is 1,3 miljoen; uitgaven Medipoint 1,5 miljoen). Verwacht voordeel van 0,5 miljoen op vervoer		
3	Wmo HO (ZIN en PGB)	-1.500.000	
	Lichte daling aantal klanten HO. Eveneens bijstelling van budget op basis v overschotten afgelopen jaren (2015, 2016, 2017) en niet realistisch ramen in primitieve begroting 2018. Nb: in de begroting 2019 is het budget structureel afgeraamd met € 1,5 miljoen en daarmee meer realistisch		
3,4	WMO en Jeugd loon en prijsmutaties meicirculaire		882.000
	Vanuit het gemeentefonds vinden de volgende bijstellingen plaats van het budget Sociaal domein: WMO 882.000 en Jeugd 778.000. zie ook de toelichting op het gemeentefonds.		778.000
3	Jeugd, individuele voorzieningen	1.800.000	
	Het totaalbudget voor Zorg in Natura voorzieningen/ verstrekkingen is € 19,7 miljoen. De prognose voor 2018 komt uit op verwachte uitgaven van € 21,2 miljoen. De overschrijding wordt veroorzaakt doordat de ambulante zorg licht toeneemt en zware dure jeugdzorg nog niet noemenswaardig wordt afgeschaald.		
3,4	Het overschot op Wmo en jeugd wordt verrekent met de reserve sociaal domein	660.000	
	Het overschot op Wmo en jeugd wordt verrekent met de reserve sociaal domein.		

Toelichting op 'Mutaties met effect op saldo (2)

Programma	Omschrijving	Lasten €	Baten €
4	Inzet extra jongerencoaches In raadsbesluit d.d. 31-10-2017 is besloten tot uitbreiding van 3 fte jongerencoaches voor een periode van 1 jaar (1-1-2018 t/m 31-12-2018). De kosten van deze uitbreiding worden geschat op € 270.000 en worden gedekt uit de reserve Sociale stad. In de praktijk is 2,4 fte ingevuld en is de ingangsdatum 1-4-2018.	134.656	134.656
4	Veerkrachtige Arbeidsmarkt Vanuit Brainport is een subsidie ontvangen van € 100.000 in het kader van het project "veerkrachtige arbeidsmarkt". Hiervan gaat € 40.000 naar het project Techniekeducatie, € 50.000 als extra impuls naar jongerencoaches en € 10.000 naar het Robotconsortium.	100.000	100.000
5	Subsidie Vereniging Rembrandt Museum Helmond heeft een subsidie toegekend gekregen van € 20.000 van de Vereniging Rembrandt ten behoeve van het onderzoek voor de expositie Lucas Gassel. Een deel (€ 10.000) wordt beschikbaar gesteld bij aanvang van het onderzoek in 2018. Het restant van € 10.000 wordt beschikbaar gesteld na aanlevering van de eindrapportage in 2020.	10.000	10.000
6	Doorschuiven claim 2017 voorbereidingsbudget Sportpark de Braak In verband met de voorgenomen ontwikkeling van Sportpark de Braak wordt een bedrag van € 0,1 miljoen beschikbaar gesteld vanuit de Reserve uitvoering strategische agenda. Hiervan is in 2017 € 29.970 gerealiseerd. Het restant van € 70.030 wordt in 2018 gerealiseerd.	70.030	70.030
6	Inzetten reserve Topsport t.b.v. NK miniramp 2018 De reserve Topsport in te zetten voor de NK Miniramp in 2018. Zie collegevoorstel.	16.225	16.225
7	Subsidie ITS-congres Voor de organisatie van het ITS-congres heeft de gemeente een subsidie toegekend gekregen van de provincie van in totaal € 100.000. In 2018 ontvangen we een voorschot van € 20.000, het restant zal in 2019 worden ontvangen.	20.000	20.000
7	Claim Food Tech Brainport op reserve Programma Food inzetten in 2018. Voor Food Tech Brainport is in de primitieve begroting 2016 3 x € 90.000,- beschikbaar gesteld. De resterende middelen van 2017 worden ingezet in 2018. De middelen worden onttrokken uit de reserve Programma Food.	8.903	8.903

Toelichting op 'Mutaties met effect op saldo (3)

Programma	Omschrijving	Lasten €	Baten €
8	Projectleider Urgentieregeling SGE Voor implementatie evaluatie urgentieregeling SGE is een projectleider aangesteld (periode juni t/m december 2018). Kosten voor projectleider worden gedekt door bijdrage van de gemeente Eindhoven ad € 50.000.	50.000	50.000
9	Claim op reserve Helmond West vanuit IVP 2017 omzetten naar concreet budget. In 2016 is € 380.405 beschikbaar gesteld voor leefbaarheidsmaatregelen Helmond West. Dekking komt uit de reserve samen investeren Brabant stad. Budget wordt verdeeld over de jaarschijven 2018 t/m 2020. Voor respectievelijk € 150.000 in 2018 & 2019 en restant € 80.405 jaarschijf 2020.	150.000	150.000
9	Doorschuiven claim Planontw en comm kst binnenstad oost Voor de periode 2015-2017 is € 89.000 toegekend voor plan en communicatiekosten Binnenstad Oost. Dekking is de reserve Stedelijke vernieuwing code R.799338. Uiteindelijk is er € 51.757 uitgegeven. Het restant budget ad € 37.155 wordt aan de jaarschijf 2018 & 2019 toegevoegd (respectievelijk € 20.000 & € 17.155).	20.000	20.000
9,14	Vrijvallen restant bijdrage paviljoen Helmond West uit reserve Strategische investeringen in 2016 is besloten om een bijdrage te doen van € 250.000 aan het paviljoen Helmond West. Een deel van het budget is in 2016 uitgegeven (€ 114.000). Het resterende deel (€ 136.000) is in 2017 geraamd. Hier is € 125.000 van gerealiseerd. Het restant van € 11.000 mag vrijvallen uit de reserve Strategische investeringen. Zie ook Raadswijziging 13 van 2016.	11.000	11.000
10	Toevoeging reserve parkeervoorzieningen Er is € 30.000 euro ontvangen vanuit de regeling conform een in 2011 afgesloten parkeerovereenkomst met betrekking tot afkoop parkeerplaatsen. Dit bedrag wordt conform de vastgestelde beleidslijn toegevoegd aan de reserve parkeervoorzieningen.	30.000	30.000
10	Innovatieprogramma Laadinfrastructuur In het kader van het Innovatieprogramma Laadinfrastructuur heeft gemeente Helmond een tweetal subsidies ontvangen van de Provincie Brabant ten bedrage van in totaal € 115.000. Het betreft een begrotingssubsidie van € 50.000 voor de realisatie van de laadinfrastructuurprojecten "Brainport Smart District" en "VVE's/Woningbouwverenigingen" en een bijdrage vanuit de zogenoemde Green Deal Gelden ten bedrage van € 65.000 ten behoeve van de projecten "Snellaadinfrastructuur", "Innovatief laadplein Automotive Campus" en "Prognose en optimalisering verdeling laadinfrastructuur". Met deze vijf projecten wordt een bijdrage wordt geleverd aan het Plan van Aanpak Proeftuin 100.000 elektrische voertuigen en het in samenwerking met de B5-gemeenten en provincie opgestelde Innovatieprogramma Laadinfrastructuur. Uitvoering van de projecten vindt plaats in 2018 en 2019.	115.000	115.000

Toelichting op 'Mutaties met effect op saldo (4)

Programma	Omschrijving	Lasten €	Baten €
11	Claim Bezoekersregeling op de reserve Parkeren wordt in 2018 ingezet voor € 43.000 De middelen welke gereserveerd staan voor de bezoekersregeling zijn in 2017 niet tot uiting gekomen. De realisatie is doorgeschoven naar 2018. Bij deze wordt de onttrekking aan de reserve Parkeren geraamd en de exploitatie opgehoogd voor de bezoekersregeling.	43.000	43.000
11	Correctie eerder geraamde onttrekkingen reserves betreft onderhoud, parkeren, automatisering Bij de begroting 2018 is een inschatting gemaakt van de te maken kosten i.v.m. onderhoud, parkeren, automatisering en afschrijvingen. Bij nadere analyse worden de middelen niet ingezet en vloeien terug naar de reserve Parkeervoorzieningen, reserve Autom/verv grote systemen en de reserve onderhoud gebouwen (vastgoed). De ramingen van 2019 e.v. worden ook gecorrigeerd.	-250.000	-250.000
13	Inzet reserve Organisatie Ontwikkeling voor de claim gestarte organisatie ontwikkeling welke in 2018 verder wordt gerealiseerd In 2017 staat een onttrekking aan de reserve Organisatie Ontwikkeling voor een bedrag van € 3,21 miljoen geraamd voor het vervolg van de gestarte organisatie ontwikkeling: Opbouw van de bedoelde digitale organisatie, inhuur externe deskundigheid, introductie van het nieuwe werkenconcept, opleidingen tot slimmer werken en inzicht verkrijgen in het arbeidspotentieel zullen hier verder uit bekostigd worden. Eind 2017 resteert hier € 1.579.030 welke in 2018 gerealiseerd zal gaan worden.	1.579.030	1.579.030
13	Egalisatie opbrengsten/kosten rijbewijzen en reisdocumenten De verwachte opbrengsten en kosten (afdrachten) voor zowel de reisdocumenten als rijbewijzen wijken af van de geraamde bedragen. Het resultaat wordt verrekend met de egalisatiereserve wat netto neerkomt op een resultaat van € 74.736. (zie tabel reserves)	289.426	289.426
14	Inkijkfunctie GWS Senzer-Helmond In de 2e Berap 2017 is een krediet beschikbaar gesteld voor het realiseren van een inkijkfunctie in GWS tussen Senzer en de Gemeente Helmond. De bekostiging hiervan vindt plaats uit de algemene reserve i-deel. De inkijkfunctie valt echter uiteen in een investerings- en een exploitatiedeel dat ook als zodanig uitgesplitst dient te worden. Deze begrotingswijziging voorziet in deze uitsplitsing. Bovendien vind voor de kapitaallasten van het investeringsdeel een overheveling plaats van de middelen van de algemene reserve i-deel naar de dekkingsreserve economisch nut.	327.392	327.392
14	Correctie eerder geraamde onttrekkingen reserves betreft onderhoud, parkeren, automatisering Bij de begroting 2018 is een inschatting gemaakt van de te maken kosten i.v.m. onderhoud, parkeren, automatisering en afschrijvingen. Bij nadere analyse worden de middelen niet ingezet en vloeien terug naar de reserve Parkeervoorzieningen, reserve Autom/verv grote systemen en de reserve onderhoud gebouwen (vastgoed). De ramingen van 2019 e.v. worden ook gecorrigeerd.	-700.000	-700.000

Totaal programma's Mutaties gemeentefonds (neutraal)

Toelichting

De mutaties n.a.v. de maartcirculaire en meicirculaire 2018.

Programma Omschrijving		Lasten €	Baten €
2	Financiële gevolgen meicirculaire - onderdeel IU Sociaal domein	723.451	
2	Arbeidspart. mensen met psych. beperking	9.380	
2	Financiële gevolgen meicirculaire 2018 aandeel algemene uitkering	161.237	
3	Financiële gevolgen meicirculaire 2018 aandeel algemene uitkering	283.536	
3	Financiële gevolgen meicirculaire - onderdeel IU Sociaal domein	872.545	
3	Financiële gevolgen maartcirculaire 2018	9.876	
4	Financiële gevolgen maartcirculaire 2018	118.000	
4	Financiële gevolgen meicirculaire - onderdeel IU Sociaal domein	777.526	
12	Financiële gevolgen meicirculaire 2018 aandeel algemene uitkering	151.534	
13	Financiële gevolgen meicirculaire 2018 aandeel algemene uitkering	115.000	
14	Financiële gevolgen meicirculaire 2018 aandeel algemene uitkering	-203.194	508.113
14	Financiële gevolgen meicirculaire - onderdeel IU Sociaal domein		2.373.522
14	Arbeidspart. mensen met psych. beperking	-9.380	
14	Financiële gevolgen maartcirculaire 2018	1.016.000	1.143.876
Eindtotaal		4.025.511	4.025.511

Toelichting op 'Gemeentefonds' (1)

Programma Omschrijving	Lasten €	Baten €
2,14 Financiële gevolgen meicirculaire - onderdeel IU Sociaal domein Toename IU Sociaal domein participatie Bonus beschut werken van € 96.516, een afname voor de Participatie re-integratie van € -878.851 en een toename voor Participatie WSW van € 1.505.786.	723.451	
2,14 Arbeidspart. mensen met psych. beperking In de decembercirculaire 2017 is een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld t.b.v. arbeidsparticipatie voor mensen met een psychische beperking (2017: € 65.000 en 2018: € 9.380). De middelen zijn beschikbaar gesteld n.a.v. een aanvraag van onze gemeente als centrumgemeente Helmond-De Peel. De besteding van de middelen staat gepland in de periode 1-10-2017 tot 1-1-2019.	9.380	
2 Financiële gevolgen meicirculaire 2018: Schulden en armoede Ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid stelt het Rijk voor 3 jaar geld ter beschikking voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen zullen worden ingezet ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid zodat gemeenten een impuls kunnen geven aan de verbetering van de toegang tot- en de effectiviteit van- de gemeentelijke schuldhelpverlening en versterking van de lokale regie van het armoedebelid. 2018 is het 1e jaar en de jaren 2019 en 2020 zijn opgenomen in de begroting 2019.	161.237	
3 Financiële gevolgen meicirculaire 2018 aandeel algemene uitkering Verlaging maatschappelijke opvang voor € 27.117. Deze bijstelling is het gevolg van het gebruik van actuelere basisgegevens waarop de uitkering is gebaseerd. Wmo / huishoudelijke verzorging: De bijstelling bestaat uit de toevoeging voor loon- en prijs maatschappelijke ondersteuning 2018 van € 229.323 Voorzien wordt in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden voor € 21.330. Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en intersekse personen) verder te bevorderen. In verband met de verlenging van de samenwerking op LHTBI-beleid worden voor 2018 extra middelen toegekend voor € 20.000. Ook in 2018 wordt het programma economische zelfstandigheid uitgevoerd en onze gemeente ontvangt hiervoor € 40.000. Het programma heeft als doel om de economische zelfstandigheid van vrouwen te vergroten door hen te stimuleren om stappen te zetten richting de arbeidsmarkt. Het programma richt zich op vrouwen die niet economisch zelfstandig zijn. Dit wil zeggen dat zij minder verdienen dan 70% van het netto minimumloon.	283.536	

Toelichting op 'Gemeentefonds' (2)

Programma Omschrijving		Lasten €	Baten €
3	Financiële gevolgen meicirculaire - onderdeel IU Sociaal domein In 2018 maakt het totale budget Sociaal domein nog deel uit van de integratie-uitkering. De beschikbare budgetten worden verhoogd met loon- en prijsbijstelling 2018. Op de onderdelen WMO 2015 en Participatie vindt een extra uitname plaats voor doventolk leefdomein.	872.545	
3	Financiële gevolgen maartcirculaire 2018 Mutatie opbrengst Wmo van € 9.876: De bijstelling is het gevolg van het gebruik van actuelere maatstaven die het Rijk gebruikt voor de berekening van het gemeentefonds.	9.876	
4	Financiële gevolgen maartcirculaire 2018 * Veilig thuis: Om de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vorm te geven wordt de algemene uitkering verlaagd en deze middelen worden toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang. Voor Helmond betekent dit een bijdrage van € 118.000 in 2018.	118.000	
4	Financiële gevolgen meicirculaire - onderdeel IU Sociaal domein Aan het budget voor Jeugd worden extra middelen toegevoegd voor verlengde pleegzorg. Hierdoor wordt per 1 juli 2018 pleegzorg standaard verlengd wanneer een pleegkind 18 wordt en het pleegkind en zijn/haar ouders dit willen. Kortingen zijn opgenomen voor jeugdhulp voor asielzoekerskinderen in een AZC, forensisch medische expertise kindermishandeling en ketensystemen jeugd.	777.526	
12	Financiële gevolgen meicirculaire 2018: Bodemsanering Het bodembeleid voor de periode 2016 tot en met 2020 is opgenomen in het convenant "Bodem en Ondergrond" van 17 maart 2015. De nu toegekende middelen komen uit de tweede tranche van het aanvullend budget uit artikel 11.3 van het convenant.	151.534	
13	Financiële gevolgen meicirculaire 2018: Inzet gereserveerde middelen contributie VNG De jaarlijkse bijdrage aan de VNG wordt voortaan rechtstreeks aan gemeenten gefactureerd en wordt niet meer direct in mindering gebracht op de algemene uitkering (conform meicirculaire 2017).	115.000	

Toelichting op 'Gemeentefonds' (3)

Programma	Omschrijving	Lasten €	Baten €
14	Financiële gevolgen meicirculaire 2018 aandeel algemene uitkering De algemene uitkering wordt positief bijgesteld met de gevolgen van de diverse taakmutaties waarvoor extra middelen beschikbaar komen (€ 628.112). Daarnaast zorgt de neerwaartse bijstelling van de raming voor lonen en prijzen tot een verlaging van de uitkering. Per saldo wordt de bijdrage van de algemene uitkering verhoogd met € 508.113). Inzet gereserveerde middelen contributie VNG van € 115.000. - Ten opzichte van de maartcirculaire worden in de meicirculaire een aantal wijzigingen doorgevoerd die een negatieve uitwerking hebben op de algemene uitkering in 2018. Het tekort in dit jaar bedraagt € 120.000 en wordt opgevangen binnen de ruimte gemeentefonds (zie ook de inzet van € 150.000). Hierdoor ontstaat per saldo een ruimte van € 30.000 - De taakmutaties zijn met name integratie- en decentralisatie-uitkeringen en deze zijn, net als de algemene uitkering, vrij besteedbaar. Veel van deze uitkeringen zijn echter verbonden aan een zeker doel, waardoor de beleidslijn van de gemeente Helmond is dat de beschikbare middelen uit deze uitkeringen ook worden ingezet voor de betreffende beleidsterreinen en dat kortingen door vertaald worden naar deze beleidsterreinen. Het totale bedrag aan taakmutaties n.a.v. de meicirculaire bedraagt € 628.112. - Door diverse oorzaken is in de meicirculaire een tekort ontstaan van € 120.000 in 2018. Een deel van dit tekort wordt veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van het accres. Als het Rijk rekening houdt met een lagere loon- en prijsmutatie werkt dit ook door naar gemeenten, waardoor wij minder geld hiervoor hoeven te reserveren. Vandaar dat de reservering voor loon- en prijscompensatie verlaagd wordt met € 150.000. De algemene uitkering komt binnen op programma 14 en wordt door verdeeld naar de overige programma's en op programma 14 mindering gebracht.	-203.194	508.113
14	Financiële gevolgen meicirculaire - onderdeel IU Sociaal domein In 2018 maakt het totale budget Sociaal domein nog deel uit van de integratie-uitkering. De beschikbare budgetten worden verhoogd met loon- en prijsbijstelling 2018. Op de onderdelen Wmo 2015 en Participatie vindt een extra uitname plaats voor doventolk leefdomein. Aan het budget voor Jeugd worden extra middelen toegevoegd voor verlengde pleegzorg. Hierdoor wordt per 1 juli 2018 pleegzorg standaard verlengd wanneer een pleegkind 18 wordt en het pleegkind en zijn/haar ouders dit willen. Kortingen zijn opgenomen voor jeugdhulp voor asielzoekerskinderen in een AZC, forensisch medische expertise kindermishandeling en ketensystemen jeugd. Bonus beschut werken komt ten gunste van Senzer in 2018.		2.373.522

Toelichting op 'Gemeentefonds' (4)

Programma Omschrijving		Lasten €	Baten €
14	Financiële gevolgen maartcirculaire 2018	1.016.000	1.143.876
Bijstelling inkomsten gemeentefonds: Ten opzichte van de decembercirculaire heeft de maartcirculaire een positieve uitwerking op de algemene uitkering. De extra bijdrage voor 2018 wordt geraamd op € 1.134.000. Hieruit moeten lastenstijgingen en extra opgaven betaald worden. Bijv. voor lonen en prijzen, of voor taakmutaties. wordt als volgt ingezet: Mutatie opbrengst Wmo van € 9.876: De bijstelling is het gevolg van het gebruik van actuelere maatstaven die het Rijk gebruikt voor de berekening van het gemeentefonds. * Ingroei rente grondbedrijf: Zoals is opgenomen in de begroting 2018 is door een wijziging van het BBV een tekort ontstaan op de rentekosten van het grondbedrijf. Op basis van de ruimte in de maartcirculaire kan in 2018 € 300.000 worden ingezet voor het ingroeiscenario. * Echter een hogere loon- en prijsmutatie bij het Rijk betekent dat gemeenten deze extra lasten ook hebben. Vandaar dat we hiervoor een (aanvullend) bedrag van € 310.000 reserveren in 2018. * Reservering middelen onderuitputting 2017: Over 2017 worden lagere uitgaven verwacht op rijksniveau. In dit geval wordt 'samen de trap af' gevolgd en leiden lagere uitgaven tot een lagere bijdrage van € 406.000 in het gemeentefonds.			

Totaal programma's Technische mutaties (neutraal) (1)

Toelichting

Administratieve overboekingen waarbij de bestedingsdoelen niet wordt gewijzigd.

Doordat de mutaties programma overschrijdend zijn, is dit een raadsbesluit.

Programma	Omschrijving	Lasten €	Baten €
1	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	-1.353	
1	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 – integraal veiligheidsbeleid	31.000	
2	Kwijtschelding afval en riool van programma 2 naar 12	-1.612.375	-9.576
2	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 – armoedebestrijding en participatie	501.000	
3	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	-31.376	
3	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 – werkbudget platform sociale cohesie	10.000	
4	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	49.876	
5	Kapitaallasten permanent theater overbrengen van reserve verzekerings gelden theater naar dekkingsreserve	78.000	78.000
5	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	-43.115	
5	Kapitaallasten voorbereiding permanent theater overbrengen van reserve verzekerings gelden theater naar dekkingsreserve	450.000	450.000
5	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 – onderz. Graveerderij museale collectie	40.000	
6	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	-32.853	
7	Herstructurering Induma West kapitaallasten naar dekkingsreserve	667.000	667.000

Totaal programma's Technische mutaties (neutraal) (2)

Programma	Omschrijving	Lasten €	Baten €
7	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 – Bijdrage ROW	881.000	
8	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	-46.431	
9	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 – Centrum ontwikkeling	288.000	
10	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	-1.256	
11	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 – Vergoeding Nedvang	59.000	
11	Kapitaallasten fietsstraat Vogelenzang en Molenven uit reserve mobiliteit en verkeersveiligheid overbrengen naar dekkingsreserve	148.830	148.830
11	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	129.311	
12	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 – Milieubeheer (sanering Kromme Haagdijk)	60.000	
12	Kapitaallasten Natuurpoort uit reserve mobiliteit en verkeersveiligheid overbrengen naar dekkingsreserve	12.500	12.500
12	Kwijtschelding afval en riool van programma 2 naar 12	104.412	-1.498.387
13	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	1.335	
13	Staat B 2018 aangepast n.a.v. college aug 2018	987.939	
13	Formatie-uitbreiding VN en Com	-314.168	
14	OZB en concern	-30.060	-30.060
14	Resultaatbestemming jaarrekening 2017	2.837.000	4.707.000
14	Samenvoegen van de reserve Jeugd en Wmo en instellen aparte reserve Sociale Stad	13.392.746	13.392.746
14	Herverdeling kostentoerekening verzekeringen	-24.138	
14	Staat B 2018 aangepast na college aug 2018	-987.939	
14	Formatie-uitbreiding VN en Com	314.168	
Eindtotaal		17.918.053	17.918.053

Totaal programma's Mutaties reserves (1)

Toelichting

Twee soorten mutaties, te weten:

1. Dotaties en onttrekkingen om uitgave te kunnen doen in de exploitatie;
2. Dotaties aan de reserve kapitaallasten om afgesproken investeringen te kunnen realiseren.

Programma	Omschrijving	Onttrekking	Storting
3,4	Het overschot op Wmo en jeugd wordt verreken met de reserve sociaal domein	2.222.000	2.882.421
4	Inzet extra jongerencoaches	134.656	
5	De dekking uit de reserve verzekeringsgelden theater van het krediet voorbereiding permanent theater in de reserve kapitaallasten storten	450.000	450.000
5	De dekking uit de reserve verzekeringsgelden theater van het krediet Permanent theater in de reserve kapitaallasten storten	78.000	78.000
6	Inzetten reserve Topsport t.b.v. NK miniramp 2018	16.225	
6	Doorschuiven claim 2017 voorbereidingsbudget Sportpark de Braak	70.030	
7	Claim Food Tech Brainport op reserve Programma Food inzetten in 2018.	8.903	
7	Herstructurering Induma West kapitaallasten naar dekkingsreserve	667.000	667.000
9	Doorschuiven claim Planontw en comm kst binnenstad oost	20.000	
9	Claim op reserve Helmond West vanuit IVP 2017 omzetten naar concreet budget.	150.000	

Totaal programma's Mutaties reserves (2)

Programma	Omschrijving	Onttrekking	Storting
10	toevoeging reserve parkeervoorzieningen		30.000
11	De inkomsten uit reserves voor kredieten worden omgezet naar dekking kapitaallasten	148.830	148.830
11	Correctie eerder geraamde onttrekkingen reserves betreft onderhoud, parkeren, automatisering	-250.000	
11	Claim Bezoekersregeling op de reserve Parkeren wordt in 2018 ingezet.	43.000	
12	Kapitaallasten Natuurpoort uit reserve mobiliteit en verkeersveiligheid overbrengen naar dekkingsreserve	12.500	12.500
13	Inzet reserve Organisatie Ontwikkeling voor de claim gestarte organisatie ontwikkeling welke in 2018 verder wordt gerealiseerd	1.579.030	
13	Egalisatie opbrengsten/kosten rijbewijzen en reisdocumenten	27.666	102.402
13	Dotatie aan reserve organisatieontwikkeling		4.000.000
14	Vrijvallen restant bijdrage paviljoen Helmond West uit reserve Strategische investeringen	11.000	
14	Correctie eerder geraamde onttrekkingen reserves betreft onderhoud, parkeren, automatisering	-700.000	
14	Inkijkfunctie GWS Senzer-Helmond	327.392	209.960
14	Samenvoegen van de reserve Jeugd en WMO en instellen aparte reserve Sociale Stad	13.392.746	13.392.746
14	Resultaatbestemming jaarrekening 2017 van algemene reserve naar reserve: City-spothol, gemeentemuseum, onderhoud gebouwen en stedelijke vernieuwing	4.707.000	2.515.000
Eindtotaal		23.115.978	24.488.859

Totaal programma's Kredieten

Toelichting

De mutaties in kredieten zoals het aangaan van nieuwe kredieten of verlagen/verhogen van kredieten.

Omschrijving		Lasten	Baten
MVA	Inkijkfunctie GWS Senzer-Helmond	209.960	
MVA	Investerings maatschappelijk nut in de openbare ruimte 2018	3.099.313	
Eindtotaal		3.309.273	

Totaaloverzicht begrotingsmutaties

Programma's	Lasten	Baten	Saldo	Storting in reserve	Onttrekking aan reserve	Saldo
1 Veiligheid en handhaving	329.647		329.647		-	-
2 Werk en inkomen	-317.307	-9.576	-307.731	-	-	-
3 Zorg en welzijn	-537.840		-537.840	2.882.421	1.200.000	1.682.421
4 Jeugd en onderwijs	2.202.058	100.000	2.102.058	-	1.156.656	-1.156.656
5 Cultuur	6.885	10.000	-3.115	528.000	528.000	-
6 Sport en recreatie	53.529		53.529	-	86.255	-86.255
7 Economisch beleid en werkgelegenheid	909.776	20.000	889.776	667.000	675.903	-8.903
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	533.569	750.000	-216.431	-	-	-
9 Stedelijke vernieuwing	469.000		469.000	-	170.000	-170.000
10 Verkeer en mobiliteit	113.744	145.000	-31.256	30.000	-	30.000
11 Openbare ruimte en natuurbescherming	-3.118.002	-350.000	-2.768.002	148.830	-58.170	207.000
12 Milieu	315.922	-1.498.387	1.814.309	12.500	12.500	-
13 Bestuur en organisatie	1.231.497	496.760	734.737	4.102.402	1.617.696	2.484.706
14 Algemene dekkingsmiddelen	93.889	3.995.451	-3.901.562	16.117.706	17.727.138	-1.609.432
Resultaat programma's	2.286.367	3.659.248	-1.372.881	24.488.859	23.115.978	1.372.881

